

Філіппова С.В.

*директор Інституту бізнесу, економіки та інформаційних технологій,
завідувач кафедри обліку, аналізу та аудиту
д.е.н., професор,
дійсний член Академії економічних наук України*

Петрова Л.С.

*асистент кафедри обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний політехнічний університет*

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ АВТОМАТИЗОВАНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Засоби програмного забезпечення або спеціалізовані програмні продукти як інструменти інформаційної підтримки бюджетування дозволяють знизити трудомісткість бюджетування та тривалість його під процесів, тому їх застосування доцільно розглядати як перспективний напрям підвищення ефективності управління підприємством [1, 2]. До засобів на діючих підприємствах висувається вимога щодо їхньої здатності інтегруватися у систему управління підприємством та сумісність із іншими інструментами управління на підприємстві. Крім того, висуваються вимоги, пов'язані із виглядом інтерфейсу програми, доступністю сприйняття інформації та зручністю представлення даних. Тому виникає потреба вибору серед існуючих засобів автоматизованого бюджетування (АБ) такого автоматизованого бюджетування, яке надасть підприємству можливість впровадити якісне бюджетування на підприємстві.

Маркетингові дослідження представлених в Інтернеті засобів автоматизованого бюджетування показали, що АБ – це електронна фінансова модель підприємства у вигляді взаємопов'язаних бюджетів, які формують головні бюджети доходів і витрат, руху грошових коштів і прогнозний баланс. Вона здатна забезпечити бюджетування в системі управління розвитком підприємства, якщо дозволяє не лише планувати потоки коштів по кожному центру фінансової відповідальності і порівнювати їх з фактичними даними, а й аналізувати, яким чином поточні та майбутні зміни показників змінять фінансовий стан підприємства.

На сайтах розробників представлені такі функціональні блоки АБ: фінансова структура; система бюджетів (бюджетної структури); регламенти бюджетного управління; засоби для роботи з системою бюджетів (додаткові функції для організації колективної роботи, редактор звітів та ін.); засоби для імпорту даних з однієї облікової системи в іншу.

Відгуки на роботу пропонованих програмних продуктів АБ показують, що складні АБ найбільш ефективні на великих підприємствах, де є значні ресурси, як фінансові, так і організаційні та управлінські. Фрагментарні більш притаманні для процесу бюджетування, що здійснюється на малих та середніх підприємствах. Проте перед вибором конкретного програмного продукту потрібно визначити, АСБ якого типу потрібна підприємству (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика автоматизованих систем бюджетування (АСБ) та типових програмних продуктів для бюджетування [1]

Група АСБ	Характеристика	Програмні продукти на ринку
1.Індивідуальні	<ul style="list-style-type: none"> - Розробляються безпосередньо для конкретного підприємства, - дозволяють у повній мірі здійснювати бюджетування на підприємстві, відповідають всім його особливостям, є адаптованими до процесу організації діяльності підприємства та сумісними з усіма обліковими системами, - розробка не завжди доцільна у зв'язку з великою вартістю АСБ. 	
2.Уніфіковані	<ul style="list-style-type: none"> - більшістю відповідають потребам підприємств, - забезпечують автоматизацію всіх елементів бюджетування, повністю охоплюють усі напрями діяльності, - формують необхідне інформаційне забезпечення. 	BPlan, Prophix, Comshare MPC, BusinessBuilder Application – PlanDesigner, Business Studio, Oracle Financial Analyzer, «Успех +», Oracle Financial Analyzer (OFA); Hyperion Pillar; Adaytum e.Planning Analyst; EPS Prophix Budgets, EPS Prophix Enterprise; Comshare MPS.
3. Типові	<ul style="list-style-type: none"> - автоматизацію більшості елементів бюджетування, але створені як типові, - необхідне пристосування до специфіки діяльності. 	Модуль «Управління бюджетом», VJet, Инталёв: Бюджетное управление, Active Planner, Megapolis: Бюджетирование, ИТРП «Бюджетирование и финансы для Украины».
4.Фрагментарні	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечують автоматизацію елементів бюджетування, - не дають можливості проведення комплексного бюджетування. 	«Бюджетирование и контроллинг», Красный директор», SAP/R, КИС: бюджетирование, Hyperion Pillar, ИНЭК/Бюджетирование, «Альт инвест», Corporate Planner, Project Expert.
5. На основі Microsoft Excel	<ul style="list-style-type: none"> - програма на основі Microsoft Excel дозволяє вводити формули, будувати взаємозв'язки і прогнози. Можна імпортувати інформацію з більшості облікових систем та текстові файли, що полегшує введення даних, - складно працювати колективно, - консолідувати дані потрібно вручну – велика кількість помилок, - дані практично не розмежовані, доступні всім користувачам, - функції захисту даних від виправлень відсутні, низька продуктивність. При редагуванні необхідно відкривати всі документи, з якими пов'язаний бюджет, а і після кожної зміни заново розраховувати показники, - прогнозування при великому масиві даних утруднено. 	

На ринку програмних продуктів України пропонується багато комплексних інформаційних систем з бюджетного управління підприємством – автоматизованих систем бюджетування (АСБ), вітчизняних і зарубіжних розробників, які суттєво відрізняються між собою. Виділено п'ять груп АСБ: 1 група – індивідуально розроблені для підприємства; 2 група – уніфіковані, що забезпечують автоматизацію всіх елементів бюджетування; 3 група – типові, що

забезпечують автоматизацію більшості елементів бюджетування; 4 група – фрагментарні, що забезпечують автоматизацію деяких елементів бюджетування та не призначені для комплексного бюджетування; 5 група – на основі Microsoft Excel. Дана група є практично також фрагментарною, але її доцільно виділити окремо, тому що їй притаманні значні обмеження та особливості.

1-4 групи програмних продуктів технічно підтримує розробник, тоді як п'ята група, є практично самостійною, її доопрацьовують підприємства.

Маркетингові дослідження представлених в Інтернет АБ є доцільними, щоб визначити їх недоліки: необхідність дублювання даних в різних інформаційних системах; ускладнення можливості комплексного аналізу і стратегічного управління.

Література:

1. С.В.Філіппова. *Бюджетування як механізм управління розвитком машинобудівного підприємства [моногр.] / М.О.Ананська, С.В.Філіппова. – Луганськ: Ноулідж, 2013. – 206 с.*
2. Мельник О.Г. *Технологія бюджетування витрат на експортно-орієнтованих підприємствах. – С. 205-229. у моногр.: Витрати в експортній діяльності: [монографія] / О.Є. Кузьмін, Л.І. Чернобай, О.Г. Мельник, Н.О. Вацук. – Львів: «Растр-7», 2012. – 278 с.*